

Olafs Pulks:
"Rīgā pie varas nav
mūjābeļi. Saprot, "papīri
ir jānoformē". Un viss
tiek "noformēts":"

Intervija ▶ 4

**7200 eiro vietā
jāatdod 22 400 eiro**
25 gadus veca rīdziniece, aizņemoties
nelielu naudas summu, iekuļas
nepatikšanās. Kurš kuru apkrāpj?

Saimniecība ▶ 9

CETURTDIENA, 26. jūlijs. 2018. NR. 142 [6081] Cena 0,98 EUR www.la.lv

OIK likvidēšanas optimisms saplacis

Darba grupā valda strīdi
un nevienprātība

RAIVIS ŠVEICARS

Straujiem soļiem tuvojas 1. augusts, kurā saskaņā ar ekonomikas ministra Arvīla Ašeradena solījumu sabiedrību iepazīstinās ar risinājumu, kas ļaus atteikties no daudzu nicinātajiem obligātā iepirkuma komponentes (OIK) maksājumiem. Tomēr dažas dienas pirms publiskošanas darba grupā valda strīdi un nevienprātība.

Īpaši izveidotā OIK darba grupa par OIK problēmas risinājumu spriež jau vairākus mēnešus un ministrs sola, ka tas ir gandrīz gatavs un ļaus OIK maksu atcelt no 2022. gada. Tomēr risinājuma būtību pirms 1. augusta nedz ministrs, nedz Ekonomikas ministrija neatklāj. Kā stāsta daži no darba grupas locekļiem, tajā valda gana liela nevienprātība. Radikālākie kritiķi darba grupu dēvē par mānīgu

veidojumu, kas radīts tikai EM jau iepriekš izvēlētu risinājumu akceptēšanai.

"Šodien sanāksim kopā uz pēdējo sēdi pirms 1. augusta lēmuma paziņošanas. Katrā ziņā mums, lauksaimniekiem, ir pietiekami daudz iebildumu. Gan pret ministrijas prātā esošajiem paņēmieniem, kā atteikties no OIK, gan par dažādiem sākumiem, gan pret to, kā pret mūsu u. c. organizāciju un ekspertu priekšlikumiem EM izturējusies, tālākai apspriešanai piedāvājumus un idejas nemaz nevirzot," "LA" pastāstīja Lauksaimnieku organizāciju sadarbības padomes ģenerāldirektors Guntis Vilnītis. Viņš norādīja, ka izveidots tāds scenārijs, kuru lielākā daļa darba grupas neuzskatīja par racionālu, taču ministrija to tāpat virzījusi tālāk. Kāds tad tas ir?

Turpinājums 8. lpp.

RUDĪTES BĒRZIŅAS FOTO

Ziemas kviešus Kurzemē kuļ kooperatīvā sabiedrība "Vērgale - 1" - raža esot krietni, pat uz pusi, mazāka nekā pērn, arī vārpas nevienmērīgi ienākušās.

Baltmaizei miltu pietiks

Graudu kvalitāte būs laba, lielākā skāde – skopā raža

INGRĪDA MIČĀNE

"Ziemas kviešu kvalitāte gan nav īsti tik laba, kā cerēts, taču baltmaizei graudu pietiks. Proteīna nedaudz mazāk, kā plānots, graudi atbilst B kategorijai, to ties tilpummasa šogad ir laba," spriež kooperatīva "Latraps" ģenerāldirektors Edgars Ru-

ža. Zemgales pusē kviešu kulšana iet pilnā sparā, un tuvākajās dienās būs nokulti jau visi lauki, stāsta Edgars Ruža. Ziemas kviešiem raža gan šosezon daudz mazāka, nekā gaidīts. Vidējo iekūlumu pagaidām vēl nevarot nosaukt – tas būtu tikpat neuzticams rādītājs kā vidējā temperatūra slimnicā starp

drudža slimnieku un aizgājēju. Proti, saimniecībā, kur lauki maijā dabūja pa kārtīgai lietusgāzei, kuļ 7 – 8 tonnas no hektāra, savukārt tajās druvās, kur valdīja sausums, iekuļ vien par trim tonnām prognozēto deviņu vietā. Kopumā izskatoties, ka ziemas kviešu raža būs par 30% mazāk nekā pērn.

Ar ziemas rapši būs vēl bēdīgāk – raža rādās pat uz pusi mazāka nekā pagājušajā sezonā. "Tomēr rapša kvalitāte būs laba. Šīs sezonas īpatnība līdzās kaprizajiem laikapstākļiem ir arī tā, ka rapši nācās kult apmēram desmit dienas agrāk, nekā ierasts," saka E. Ruža.

Turpinājums 8. lpp.

Butina – Latvijas drošības policijas redzeslokā

Drošības policija sākusī pārbaudi par ASV aizturētās Krievijas aģentes iespējamu saistību ar Latviju.

LATVIJĀ ▶ 6

Kur glabās vraku?

Daugavgrīvā izskalotais kuģa vraks – unikāls atradums Rīgas akvatorijai.

LATVIJĀ ▶ 6

Laiks

+26 °C +29 °C

Vārda diena

ANNA [24 743],
ANNIJA [2355],
ANCE [1488].

Dati: PMLP

LATVIJAS
MEDIJI

9 771407 333046 30 ISSN 1691-1229

Baltmaizei miltu pietiks

RUDĪTES BĒRZINĀS FOTO

Ziemas kviešus Kurzemē kuļ kooperatīvā sabiedrība "Vērgale - 1".

Turpinājums no 1. lpp.

Graudu kvalitāte mainīga

AS "Dobeles dzirnavnieks" valdes priekšsēdētājs Kristaps Amsils "LA" stāsta, ka graudi ienākot ar ļoti mainīgu kvalitāti. "Analizējot šobrīd, sezonas sākumā pieņemtās ziemas kviešu kravas, redzam, ka graudu kvalitāte ir ļoti mainīga – proteīna daudzums graudos svārstās no 10 līdz 15,5%. Lai arī graudu rupjums ir labs, tomēr izskatās, ka laikapstākļu dēļ labība nav spējusi uzņemt pietiekami daudz barības

vielu. Taču, runājot par graudu kvalitāti, jāņem vērā, ka pagaidām esam pieņēmuši agro ziemas šķirņu graudus un citas, nedaudz vēlākas ziemas kviešu šķirnes, zemnieki sāks kult tikai šīs nedēļas beigās," saka uzņēmuma vadītājs.

Ari viņš atzīst – lai gan šogad graudu ražas ir mazākas, nekā cerēts, nav bažu par to, ka Latvijā varētu pietrūkt miltu pārtikas produktu ražošanai. "Vairāk nekā 90% no šobrīd pieņemtajiem graudiem atbilst pārtikas kvalitātei, tā ka viss kārtībā," saka K. Amsils.

Sausuma sekas neatgriezeniskas

Tikmēr kooperatīva VAKS vadītājs Indulis Jansons stāsta, ka sausuma radītās sekas sējumiem bija neatgriezeniskas, tomēr jūnija otrajā pusē uzņākušais lietus, lai gan daudz nav līdzējis, nelielu atspaidu tomēr devis. Patlaban no vairāk nekā 500 kooperatīva biedriem ražas kuļšanu sākuši vien nedaudzi, lielākais darbs sāksies burtiski tuvākajās dienās.

"Lielie saimnieki sāks kult tikai tuvākajā dienā, šobrīd kopumā nokulti tikai ap 2% kooperatīva

biedru lauku. Tā kā kuļšana vēl pašā sākumā, objektīvu slēdzienu par graudu kvalitāti nevaru vēl sniegt, tomēr izskatās, ka krišanas rādītāji būs labi, dažos laukos būs problēmas ar proteīna līmeni graudos, bet kopumā kvalitāte būs laba, lai gan graudu būs mazāk. Rēķināmi ar kādām trim tonnām no hektāra," stāsta I. Jansons.

Biedrības "Zemnieku saime" priekšsēdētājs Juris Lazdiņš norāda, ka šogad ražas novākšana sākusies aptuveni divas nedēļas agrāk, nekā ierasts. Šobrīd visā Latvijā aktīvi

Labības ražas

- Kopējās graudaugu platības šogad ir 703 500 hektāru.
- 2017. gadā tika sasniegta Latvijas vēsturē otra augstākā vidējā graudaugu ražība no viena hektāra – 38,3 centneri. Visaugstākā ražība bija 2015. gadā – 44,9 centneri no hektāra.
- Lai gan graudaugu sējumu platība samazinājās un nenovākti palika 70 000 ha jeb 10%, graudu kopražā sasniedza 2,7 miljonus tonnu, kas ir tikai par 10 700 tonnām jeb 0,4% mazāk nekā 2016. gadā.
- 2017. gadā 86,1% iepirkto graudu veidoja kvieši [2016. gadā – 83,7%], no kuriem 67,3% bija pārtikas kvalitātes, 32,7% – lopbarības. Pārtikas rudzu īpatsvars rudzu iepirkumā veidoja 72,8%.

kuļ ziemājus un dažviet sākas arī vasarāju kuļšana. "Ražas ir zemas, jo karstais laiks ir sekmējis graudu izkalšanu, nevis nogatavošanos. Visdramatiskākā situācija ir Kurzemē, kur rudenī vairums ziemāju izslika, kā rezultātā ziemas rapša raža ir aptuveni viena tonna no hektāra, savukārt ziemas kviešiem – divas tonnas no hektāra. Kurzemē raža ir par aptuveni 60 – 80% zemāka, savukārt pārējā Latvijas teritorijā par 40% zemāka. Vidzemē ziemas rapsis nāk vidēji divas tonnas no hektāra, savukārt ziemas kvieši – 3,5 tonnas no hektāra. Zemniekiem šobrīd ir jānovāc visa raža, jāiesēj ziemāji un jāsakārto saistības ar kreditoriem. Kas attiecas uz sabiedrību – nav jāuztraucas, šā gada graudu raža būtisku ietekmi nerādīs, vietējo graudu miltiem pietiks, un maizes cena nepieaugs," spriež J. Lazdiņš.

Krietni mazāka raža, nekā gaidīts

Ari Lauksaimnieku organizāciju sadarbības padomes daliborganizācijas,

biedrības "Lauksaimnieku apvienība" valdes loceklis Ivars Ādamsons teic, ka kopumā tīrumos situācija ļoti atšķiras. Kur ziemāji nebija noslikti, tur vēl ir kas iegūstams, bet nekas iepriecinošs graudu daudzumā nav. Savukārt vasarājus lielākā daļa vēl nav sākuši kult. "Pagaidām vēl ir pārāgri spriest par kvalitāti un apjomiem, jo mēs vēl neesam sākuši kult. Ir pats sākums, un tagad vēl reti kura saimniecība sākusī kult," viņš saka.

Bet Latvijas Jauno zemnieku kluba valdes loceklis Māris Freimanis stāsta, ka laukos Zemgales-Kurzemes pusē situācija ar graudu kvalitāti kopumā esot laba, izņemot faktu, ka kopējais proteīns ir stipri viduvējs. "Tomēr kopumā lielākā šā gada skāde ir kopējā raža, jo ražas samazinājums ir ap 40% no tā, kas gaidīts. Par laimi, rapša kvalitāte ir ļoti laba – eļļas saturs ir ap 45 – 48%. Cenas arī ir ļoti labas – salīdzinot ar iepriekšējo gadu, tās kāpj, tā ka tiksīm galā," situāciju rezumē jaunais zemnieks.

OIK likvidēšanas optimisms saplācis

Turpinājums no 1. lpp.

Viena no idejām, kas, visticamāk, parādīsies galaziņojumā, būs zaļo sertifikātu tirdzniecība, kuru, pēc G. Vilniša teiktā, liela daļa darba grupas apšaubot, jo nav tālāka skaidrojuma, kā tas varētu darboties. Latvijas Atjaunojamās enerģijas federācijas (LAEF) valdes priekšsēdētājs Jānis Irbe norāda, ka šo sistēmu šobrīd piemēro tikai dažās valstīs un trijās no tām šo sistēmu jau plāno izbeigt. Savulaik kaut ko līdzīgu Latvijā mēģināts ieviest, taču tas nav bijis saskaņots ar Eiropas Komisiju. Arī tagad, viņaprāt, šīs idejas īstenošana nav iespējama. "Zaļie sertifikāti būtu sistēma, kur elektrības tirgotājam piespiedu kārtā būtu jānopērk zaļais sertifikāts no elektrības ražotāja, kā arī piespiedu kārtā jāpārdod patērētājam. Viss

balstītos uz kaut kādām represīvām metodēm. Lielākā daļa, kas kaut ko no tā saprot, šādu sistēmu uzskata par nereālu. Tas varētu darboties Baltijas vienotā tirgū vai Skandināvijā, bet ne mazajā Latvijas tirgū," sacīja J. Irbe. Turklāt ir kāds kuriozs – zaļo sertifikātu darbības mehānismā iekļauts punkts, kas paredz to, ka sertifikātu iegūšanai kvalificētos arī augstas efektivitātes dabasgāzes koģenerācijas stacijas, pret ko kategoriski iebilstot teju visi darba grupas locekļi. Tieši OIK ietvaros atbalstītās dabasgāzes stacijas bija viens no iemesliem sabiedrības dūsmām – kāpēc subsidēt elektrību, kas ražota no dabasgāzes, ja idejiskais OIK mērķis ir atbalstīt zaļo elektrību?

CO₂ nodokļa nebūšot

Vēl viens risinājums būtu izveidot subsidētās

enerģijas nodokli (SEN), kas arī Latvijā ticis izmēģināts, bet tikai tāpēc, ka bijis istermiņa risinājums. G. Vilnītis norāda, ka arī šo ideju lielākā daļā uzskatot par nepareizu, bet ministrija vienalga virzot. Tāpat virzīšot iekšējās atdeves likmi (IAL), kas arī vienu gadu bijusi spēkā un rezultātā izrādījusies par istu mazo ražotāju bendi.

"Būtība ir absurda – sākt regulēt manu iespējamo peļņu, atrauti no konteksta vienā periodā, kas ir ekonomiski neloģiski un nepareizi. Šāda veida IAL piemērošanu ekonomiski rēķina tad, kad kādu projektu vēlas realizēt. Tad rēķina iespējamo peļņas procentu projekta dzīves ciklam. Tajā iekļauj visas sākotnējās izmaksas, ieskaitot biznesa plāna izstrādes utt. Bet šajā gadījumā grib rēķināt tikai peļņas procentu

un nevis līdz projekta beigām, bet līdz atbalsta beigām. Tad kāpēc mēs vispār kaut ko subsidējam? Subsidējam tāpēc, lai tad, kad ražotājam beigtos atbalsta periods, viņi varētu ražot elektrību brīvajā tirgū un pazeminātu kopējo patēriņa cenu. Šajā gadījumā, nosakot šādas normas un attiecīgi beidzoties atbalsta periodam, attiecīgais uzņēmums nav tālāk vairs spējīgs pastāvēt. Tātad esam panākuši, ka no maksātājam atbalsta summām neesam ieguvuši neko, jo uzņēmums beidz pastāvēt," stāsta J. Irbe.

Vēl cits ierosinājums bijis par CO₂ nodokļa piemērošanu, ko atbalstījis LOSP, LAEF u. c., bet kas tālākai apspriešanai neesot nodots. Tas liktu maksāt papildu nodokli tiem, kas grib dedzināt fosilo kurināmo. Tāpat neesot atbalstīta enerģētiskā eksperta, bijušā ener-

ģētikas ministra Jura Ozoliņa ideja par cita veida mehānisma ieviešanu, kas būtu balstīts uz prēmiju maksāšanu, kura nebūtu konstanta, bet gan balstīta uz tirgus cenu un attiecīgu piemaksu, kad tas nepieciešams. Šādu prēmiju tika piedāvāts balstīt uz izsoles principiem.

Galvā vēlēšanas

Jānis Irbe uzskata, ka skaļie paziņojumi par atteikšanos no OIK maksājumiem no 2022. gada ir bez praktiska seguma: "Izvēlēts viens gadskaitlis, lai līdz vēlēšanām būtu ar ko pabarot sabiedrību, tālāk vēl trīs gadus lemjot, ko tad īstenībā darīt. Protams, ka LAEF neatbalstīs šādus risinājumus, bet, skatoties uz darba grupas sastāvu, kurā esmu vienīgais ražotāju pārstāvis, man nav cerību iegūt vairākumu. Diez vai vismaz 14 cilvēki nobalsos

pret. Negribu komercbanku vietā komentēt situāciju, bet šis scenārijs arī viņiem būs stipri draudīgs. Interesanti, kā tas ietekmēs viņu kredītētos uzņēmumus," norāda LAEF valdes priekšsēdētājs. "Izskatās, ka EM jau iepriekš bijis gatavs savs redzējums. Darba grupa ir padziļināti izglītojusies un izrunājusi situāciju, bet darba grupas aizsegā virza iepriekš izdomātu scenāriju. Protams, ir korekcijas, kuras ir ņemtas vērā, bet pašreizējā izskatā mēs galaziņojumu neatbalstīsim. Taču ir lielas aizdomas, ka valdības darba grupas locekļi, kuri ne pret ko nav iebilduši, nobalsos par ziņojumu.

Prognozējam, ka būs vairākums un ziņojumu pieņems. Katrā ziņā – darba sākumā optimisms bija lielāks nekā tagad," neapmierināts ir LOST pārstāvis G. Vilnītis.